

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 22ας Αυγούστου 2002

για τα φορολογικά μέτρα για τα τραπεζικά ιδρύματα τα οποία εφάρμοσε η Ιταλία

C 54/B/2000 (πρώην NN 70/2000)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 3118]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2003/146/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους και αφού έλαβε υπόψη της τις παρατηρήσεις αυτές ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(2) Η Επιτροπή με επιστολή της, της 25ης Οκτωβρίου 2000, ενημέρωσε την ιταλική κυβέρνηση για την απόφασή της να κινηθεί σχετικά με την ενίσχυση αυτή τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.

(3) Η απόφαση της Επιτροπής να κινηθεί τη διαδικασία αυτή δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν ενδεχόμενες παρατηρήσεις σχετικά με τα μέτρα αυτά.

(4) Η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών, τις οποίες στις 18 Ιουνίου 2001 διαβίβασε στις ιταλικές αρχές παρέχοντάς τους την ευκαιρία να απαντήσουν. Οι παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών διαβιβάστηκαν με επιστολή τους την 25η Ιουλίου 2001.

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Η Επιτροπή, μετά από τη λήψη σχετικής κοινοβουλευτικής ερώτησης, με επιστολή της της 24ης Μαρτίου 1999, ζήτησε από τις ιταλικές αρχές να παράσχουν πληροφορίες για να αξιολογήσει τη σημασία και τα αποτελέσματα της εφαρμογής του νόμου 461, της 23ης Δεκεμβρίου 1998 (που καλείται στο εξής «νόμος 461/98»). Οι ιταλικές αρχές, με επιστολές τους της 24ης Ιουνίου και της 2ας Ιουλίου 1999, παρέσχον στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τον προαναφερθέντα νόμο και το επακόλουθο νομοθετικό διάταγμα 153, της 17ης Μαΐου 1999 (που καλείται στο εξής «διάταγμα 153/99»). Η Επιτροπή αφού εξέτασε τις ληφθείσες πληροφορίες, με επιστολή της της 23ης Μαρτίου 2000, ειδοποίησε τις ιταλικές αρχές ότι οι προαναφερθέντες νόμος και διάταγμα μπορεί να περιλαμβάνουν στοιχεία ενίσχυσης και τις κάλεσε να μην εφαρμόσουν τα σχετικά μέτρα. Οι ιταλικές αρχές, με επιστολή τους της 12ης Απριλίου 2000, ανακοίνωσαν στην Επιτροπή ότι είχαν αναστείλει την εφαρμογή των μέτρων αυτών. Με επιστολή της 14ης Ιουνίου 2000 παρεσχέθησαν στην Επιτροπή περισσότερες πληροφορίες.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(5) Με το νόμο 461/98 και το διάταγμα 153/99 εισάγονται οι ακόλουθες φορολογικές διευκολύνσεις υπέρ των τραπεζικών ιδρυμάτων:

1. Τα ιδρύματα των οποίων το καταστατικό προσαρμόζεται στις διατάξεις του διατάγματος θεωρούνται μη εμπορικοί οργανισμοί (άρθρο 12 πρώτο εδάφιο του διατάγματος 153/99). Τα ιδρύματα αυτά δικαιούνται ως εκ τούτου μείωσης κατά 50 % του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων που προβλέπεται στο άρθρο 6 του προεδρικού διατάγματος 601, της 29ης Σεπτεμβρίου 1973, για τους οργανισμούς που λειτουργούν στους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, της υγείας, της παιδείας ή άλλους συναφείς (άρθρο 12 δεύτερο εδάφιο του διατάγματος 153/99).

⁽¹⁾ ΕΕ C 44 της 10.2.2001, σ. 2.⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

2. Η υπεραξία που προκύπτει από την μεταφορά μετοχών σε τραπεζικές επιχειρήσεις δεν περιλαμβάνεται στον καθορισμό της φορολογικής βάσης για την επιβολή του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων (IRPEG) ή του περιφερειακού φόρου επί των παραγωγικών δραστηριοτήτων (IRAP), εάν η μεταφορά έχει πραγματοποιηθεί από τα ιδρύματα ή τις εταιρείες στις οποίες τα ιδρύματα αυτά έχουν χορηγήσει τη συμμετοχή τους βάσει του νόμου 218, της 30ής Ιουλίου 1990. Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται εάν η μεταφορά πραγματοποιηθεί εντός του τετάρτου έτους από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του διατάγματος (άρθρο 13 του διατάγματος 153/99).
3. Φορολογική ουδετερότητα των πράξεων με τις οποίες αγαθά και συμμετοχές που δεν είναι λειτουργικές για την τραπεζική δραστηριότητα, οι οποίες έχουν χορηγηθεί σε τράπεζες ή άλλες εταιρείες κατά την έννοια του νόμου 218, της 30ής Ιουλίου 1990, είναι ανακλητές από τον χορηγούντα οργανισμό. Επιβολή ορισμένων έμμεσων φόρων ως σταθερό μέτρο (άρθρο 16 εδάφια 4, 5 και 6 και άρθρο 17 του διατάγματος 153/99).
4. Φορολογική ουδετερότητα πράξεων με τις οποίες τα ποσοστά συμμετοχής στο κεφάλαιο της τράπεζας της Ιταλίας που έχουν χορηγηθεί σε τράπεζες ή άλλες εταιρείες, βάσει του νόμου 218, της 30ής Ιουλίου 1990, είναι ανακλητές από τον χορηγούντα οργανισμό (άρθρο 27 δεύτερο εδάφιο του διατάγματος 153/99).
- (6) Με το νόμο 461/98 και το διάταγμα 153/99 εισάγονται φορολογικές διευκολύνσεις και για πράξεις συγχώνευσης ή αναδιάρθρωσης τραπεζών. Τα μέτρα τα οποία δικαιούνται οι τράπεζες αποτελούν αντικείμενο της απόφασης της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με την υπόθεση C 54/A/2000/EK.
- (7) Οι ιταλικές κρατικές τράπεζες που δεν είχαν μορφή ανώνυμης εταιρείας μετατρέπονται σταδιακά —υποχρεωτικά από το 1993— σε ανώνυμες εταιρείες. Οι μετοχές τους βρίσκονται ή έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο, ή χορηγηθεί σε νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που καλούνται «τραπεζικοί οργανισμοί». Τα μέτρα της αιτιολογικής σκέψης 5 σημείο 2, καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους οι οργανισμοί αυτοί μπορούν να μεταβιβάσουν εντός χρονικής περιόδου τεσσάρων ετών, τη συμμετοχή που εξακολουθούν να έχουν σε τραπεζικές εταιρείες. Οι οργανισμοί αυτοί υποχρεούνται να αποποιηθούν, τελικά, του ελέγχου των εμπορικών τραπεζών.
- (8) Ο νόμος 218 της 30ής Ιουλίου 1990, καθόρισε ένα κατάλληλο φορολογικό καθεστώς για τις πράξεις με τις οποίες οι τραπεζικοί οργανισμοί που είχαν την κατοχή ή τον έλεγχο των άρτι συσταθισμένων τραπεζικών εταιρειών, χορηγούσαν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία στις τράπεζες. Τα μέτρα της αιτιολογικής σκέψης 5, σημεία 3 και 4 έχουν ως αντικείμενο τα ίδια περιουσιακά στοιχεία και καθορίζουν τους όρους βάσει των οποίων αυτά μπορούν να είναι ανακλητά από μέρους των τραπεζικών οργανισμών.
- (9) Η Επιτροπή έκρινε ότι οι φορολογικές διευκολύνσεις που χορηγούνται με το νόμο 461/98 και το διάταγμα 153/99 στους τραπεζικούς οργανισμούς μπορούν να αποτελέσουν κρατικές ενισχύσεις βάσει του άρθρου 87 της συνθήκης για τους ακόλουθους λόγους:
- με το νόμο 461/98 και το διάταγμα 153/99 θεσπίζονται φορολογικές διευκολύνσεις αποκλειστικά υπέρ των τραπεζικών οργανισμών. Πρόκειται για ένα μέτρο που εφαρμόζεται επιλεκτικά και παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα μέσω της αποποίησης φορολογικών εσόδων, δηλαδή μέσω κρατικών πόρων,
 - παρότι οι τραπεζικοί οργανισμοί είναι οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν σχέση με κοινωνικούς σκοπούς προβλεπόμενους από το νόμο, και δεν μπορούν να μεταφέρουν τα φορολογικά πλεονεκτήματα στους εταίρους τους ή σε άλλους φορείς, μπορούν ωστόσο να χαρακτηριστούν ως οικονομικοί φορείς που ασκούν δραστηριότητα σε εμπορικό τομέα και είναι, κατά συνέπεια, δυνατό να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 της συνθήκης,
 - δεδομένου ότι μπορεί να συνεχίσουν να έχουν συμμετοχή σε τράπεζες ή να καταστούν μέτοχοι άλλων επιχειρήσεων, οι οργανισμοί αυτοί λειτουργούν στην αγορά της κυριότητας και του ελέγχου επιχειρήσεων. Η ενίσχυση μπορεί ως εκ τούτου να προκαλέσει στρέβλωση της αγοράς αυτής. Εξάλλου, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οι φορολογικές διευκολύνσεις να αποτελούν πλεονέκτημα για τις τράπεζες ή τις επιχειρήσεις στις οποίες οι οργανισμοί αυτοί έχουν συμμετοχή. Τούτο αποτελεί κρατική ενίσχυση που προορίζεται για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις, ειδικότερα όταν οι οργανισμοί περί των οποίων ο λόγος υπόκειται στην επιρροή δημοσίων αρχών, πράγμα που προκαλεί στρεβλώσεις της αγοράς όπου λειτουργούν,
 - οι ιταλικές αρχές ισχυρίζονται ότι οι φορολογικές διευκολύνσεις υπόκεινται στην απόφαση των οργανισμών να εκχωρήσουν τον έλεγχο της τραπεζικής επιχείρησης που κατέχουν. Το μέτρο αυτό έχει ως στόχο την διευκόλυνση της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης, που είναι προς το κοινό συμφέρον. Ωστόσο θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς, όπως έπραξε η αρμόδια ιταλική αρχή, δηλαδή η αρχή διασφάλισης του ανταγωνισμού και της αγοράς, ότι ο ορισμός του ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 6 του διατάγματος 153/99, είναι ιδιαίτερα δεσμευτικός και θα επιτρέψει στους οργανισμούς να διατηρήσουν τον εκ των πραγμάτων έλεγχο των αντιστοιχών τραπεζικών τους εταιρειών. Ένας ευρύτερος ορισμός του «ελέγχου», όπως αυτός που περιλαμβάνεται στον τραπεζικό νόμο, θα ευθυγραμμιζόταν περισσότερο με το γενικό συμφέρον.
- Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- (10) Η Επιτροπή έλαβε σειρά παρατηρήσεων από τους δικαιούχους των μέτρων, που επαναλαμβάνουν, κατά μεγάλο μέρος, τα επιχειρήματα των ιταλικών αρχών.
- (11) Παρατηρείται ότι εάν το πρόβλημα είναι εκείνο της στρέβλωσης της αγοράς και του ελέγχου των επιχειρήσεων, τότε θα πρέπει να τεθούν υπό αμφισβήτηση όλα τα διαφοροποιημένα φορολογικά καθεστώτα από τα οποία επωφελούνται οι διάφορες κατηγορίες επενδυτών, συμπεριλαμβανομένων και των οργανισμών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

- (12) Προστίθεται ότι οι φορολογικές διευκολύνσεις έχουν ως στόχο να αντισταθμίσουν την επίδραση μιας πολιτικής που έχει επιβάλει στους οργανισμούς μια ριζική τροποποίηση του καταστατικού τους, την απόσυρση από την τραπεζική δραστηριότητα και την πώληση των συμμετοχών στις επιχειρήσεις που ασκούν εμπορικές δραστηριότητες.
- (13) Οι φορολογικές διευκολύνσεις που παρέχονται στους οργανισμούς δεν μπορούν να μεταβιβαστούν επ' ουδενί στις αποδέκτριες τράπεζες ή σε εμπορικές επιχειρήσεις, αλλά έχουν ως μόνη επίδραση την αύξηση των πόρων που οι οργανισμοί αυτοί μπορούν να διαθέσουν για την εκπλήρωση των κοινωνικών τους στόχων. Κατά συνέπεια, τα εν λόγω πλεονεκτήματα δεν νοθεύουν τον ανταγωνισμό.
- (14) Όσον αφορά τον μειωμένο συντελεστή του IRPEG, πρόκειται για φορολογική διευκόλυνση συναφούς χαρακτήρα με εκείνες των οποίων τυγχάνουν συνήθως ενώσεις και ιδρύματα των κρατών μελών.
- (15) Στην αμφισβητούμενη υπόθεση ότι τα μέτρα αποτελούν ενίσχυση, πρόκειται για συμβιβάσιμη ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ). Από τα στοιχεία σχετικά με τη δραστηριότητα των οργανισμών το 1998, προκύπτει ότι το 56 % της δραστηριότητας αυτής έχει ως στόχο την αξιοποίηση και τη διατήρηση των πολιτιστικών αγαθών και του περιβάλλοντος. Πρόκειται όντως, για έναν από τους λίγους τομείς στους οποίους τα ιδρύματα έχουν δικαίωμα και υποχρέωση να δράσουν.
- (16) Επισημαίνεται εξάλλου ότι η Επιτροπή δεν έθεσε υπό αμφισβήτηση τον νόμο 218, της 30ής Ιουλίου 1991, που καθόριζε ανάλογες διευκολύνσεις. Η Επιτροπή είχε επίγνωση του περιεχομένου του νόμου 218/90, δεδομένου ότι έπρεπε να το λάβει υπόψη της —ακόμα και έμμεσα— στις περιπτώσεις ενισχύσεων στην Banco di Napoli, Banco di Sicilia και Sicilcassa⁽³⁾. Αν τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο διάταγμα 159/99 πρέπει να θεωρηθούν ασυμβίβαστες ενισχύσεις, παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης. Το δικαστήριο απεφάνθη ότι «για να μπορεί να προσαυθεί στην Επιτροπή ότι πρόεβη σε δυσμενή διάκριση, θα πρέπει να έχει αντιμετωπίσει με διαφορετικό τρόπο όμοιες καταστάσεις, ζημιώνοντας ορισμένους επιχειρηματίες σε σχέση με άλλους, χωρίς η διαφορετική αυτή μεταχείριση να δικαιολογείται από την ύπαρξη σχετικά σημαντικών αντικειμενικών διαφορών»⁽⁴⁾. Αυτό θα συνέβαινε εάν το διάταγμα 159/99 είχε αξιολογηθεί κατά τρόπο διαφορετικό απ' ό,τι ο νόμος 218/90.
- (17) Εξάλλου, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν κήρυξε ασυμβίβαστο το νόμο 218/90 δημιούργησε νόμιμη εμπιστοσύνη των δικαιούχων βάσει της οποίας, ακόμα και αν η ενίσχυση κριθεί ασυμβίβαστη, θα πρέπει να αποκλειστεί η ανάκτησή της.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

- (18) Η ιταλική κυβέρνηση στην απάντησή της για την κίνηση της διαδικασίας αντέιπε ότι τα τραπεζικά ιδρύματα δεν μπορεί να θεωρηθούν «επιχειρήσεις» ως προς τους κανόνες ανταγωνισμού. Το νομοθετικό διάταγμα 356, της 20ής Νοεμβρίου 1990 («διάταγμα 356/90») καθορίζει συγκεκριμένα όρια της δραστηριότητας των ιδρυμάτων, που πρέπει να λειτουργούν προς το κοινό συμφέρον, να επιδιώκουν στόχους κοινωνικής χρησιμότητας και να λειτουργούν μόνο σε ιδιαίτερα συγκεκριμένους τομείς. Το διάταγμα 356/90 επιβάλλει εξάλλου στα ιδρύματα να διαχειρίζονται τις συμμετοχές τους στις τράπεζες ως καθαρά οικονομική επένδυση. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η καθαρή αγορά και κατοχή εταιρικών τίτλων δεν πρέπει να θεωρηθεί ως οικονομική δραστηριότητα⁽⁵⁾.
- (19) Στο διάταγμα 153/99 επιβεβαιώνεται αυτή η κατεύθυνση. Στο άρθρο 1 στοιχείο δ) αναφέρεται ότι οι τομείς («σημαντικοί τομείς») τους οποίους τα ιδρύματα μπορούν να λειτουργήσουν: οι τομείς της επιστημονικής έρευνας, της παιδείας, της τέχνης, της συντήρησης και αξιοποίησης αγαθών, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του περιβάλλοντος, της υγείας και της πρόνοιας για τις ασθενείς κοινωνικά τάξεις. Στο άρθρο 6 σημείο 1 προσδιορίζεται ότι τα ιδρύματα μπορούν να ελέγχουν ή να διαχειρίζονται άμεσα μόνο επιχειρήσεις που δρουν σε σημαντικούς τομείς («επιχειρήσεις διαχείρισης»). Βάσει του άρθρου 3 σημείο 2 απαγορεύεται στα ιδρύματα να χρηματοδοτήσουν, άμεσα ή έμμεσα, οργανισμούς κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή επιχειρήσεις οιασδήποτε φύσης με εξαίρεση τις λειτουργικές επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις διαχείρισης πρέπει να έχουν ένα πεδίο δραστηριότητας και ένα κοινωνικό στόχο που να έχουν σχέση με εκείνους του ιδρύματος και δεν μπορούν να ακολουθήσουν καθαρά «εμπορική» πολιτική.
- (20) Τα ιδρύματα μπορούν μόνο να χρηματοδοτούν ή να ασκούν κοινωνική δραστηριότητα. Υποχρεούνται να διαθέτουν στις δραστηριότητες αυτές όχι λιγότερο από το 50 % των ετησίων εισοδημάτων τους. Οι ιταλικές αρχές επικαλούνται την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Roucet e Pistre όπου ορίζεται ότι: «Τα ασφαλιστικά ταμεία και οι οργανισμοί που παρέχουν συνδρομή στη διαχείριση της εκ μέρους του δημοσίου παροχής υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης επιτελούν έργο κοινωνικού καθαρώς χαρακτήρα και ασκούν δραστηριότητα στηριζόμενη στην αρχή της εθνικής αλληλεγγύης και στερούμενη οποιουδήποτε κερδοσκοπικού στόχου. Οι αντίστοιχες παροχές είναι παροχές που καθορίζονται από τον νόμο και δεν εξαρτώνται από το ποσό των εισφορών. Κατά συνέπεια η δραστηριότητα αυτή δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα και ως εκ τούτου οι οργανισμοί που την ασκούν δεν αποτελούν επιχειρήσεις κατά την έννοια των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης»⁽⁶⁾. Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, ανάλογη θεώρηση θα πρέπει να γίνεται και για τα ιδρύματα.

⁽³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ που απευθύνεται στα κράτη μέλη και στους τρίτους ενδιαφερόμενους, όσον αφορά ενισχύσεις που έχει αποφασίσει να χορηγήσει η Ιταλία υπέρ της Banco di Napoli, υπόθεση C 40/96 (ΕΕ C 328 της 1.11.1996, σ. 23). Απόφαση 1999/288/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 116 της 4.5.1999, σ. 36). Απόφαση 2000/600/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 256 της 10.10.2000, σ. 21).

⁽⁴⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 15ης Ιανουαρίου 1985, στην υπόθεση 250/83, Finsider κατά Επιτροπής, (Συλλογή 1985, σ. 131, αιτιολογική σκέψη 8).

⁽⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 6ης Φεβρουαρίου 1997, στην υπόθεση C-80/95, Harnas & Helm CV κατά Staatssecretaris van Financiën (Συλλογή 1997, σ. I-0745, αιτιολογική σκέψη 15).

⁽⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 17ης Φεβρουαρίου 1993, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-159/91 και C-160/91, Roucet e Pistre, Συλλογή 1993, σ. I-4013, αιτιολογικές σκέψεις 18 και 19).

- (21) Τα ιδρύματα δεν μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις εκ του γεγονότος ότι κατέχουν συμμετοχή σε τράπεζες. Το διάταγμα 153/99 υποχρεώνει τα ιδρύματα να αποποιηθούν του ελέγχου εντός χρονικής περιόδου τεσσάρων ετών. Η έννοια του ελέγχου είναι ευρύτερη από εκείνη που καθορίζεται στον αστικό κώδικα δεδομένου ότι εξετάζει και τον έλεγχο που ασκείται μέσω συμφωνιών που έχουν συναφθεί με άλλους εταίρους. Είναι ακόμα ευρύτερη από εκείνη που χρησιμοποιείται στην οδηγία 80/723/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 1980, σχετικά με τη διαφάνεια των χρηματοοικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημοσίων επιχειρήσεών τους (7). Εξάλλου, το διάταγμα 153/99 ορίζει ότι τα καθήκοντα του διοικητή του ιδρύματος είναι ασυμβίβαστα με καθήκοντα διοικητή της αποδέκτης τράπεζας.
- (22) Όπως τα ιδρύματα, ούτε και οι «επιχειρήσεις διαχείρισης» μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1, δεδομένου ότι πρέπει να λειτουργούν κατ' αποκλειστικότητα σε σημαντικούς τομείς και για την άμεση υλοποίηση των στόχων που προβλέπει το καταστατικό του ιδρύματος.
- (23) Το μέτρο που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημείο 1, δεν αποτελεί παρέκκλιση από τη γενική φορολογική νομοθεσία, αλλά επιβεβαιώνει απλώς την εφαρμογή στα ιδρύματα αυτά μιας γενικής διάταξης του ιταλικού φορολογικού δικαίου. Το προεδρικό διάταγμα 601, της 29ης Σεπτεμβρίου 1973, παρέχει μείωση του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων σε όλους τους οργανισμούς που λειτουργούν στους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, της υγείας, της παιδείας, καθώς και σε άλλους συναφείς τομείς.
- (24) Τα μέτρα που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημείο 2, από την πλευρά τους, δεν παρέχουν πλεονεκτήματα, αλλά περιορίζονται στο να αποφευχθεί η περαιτέρω επιβολή στα ιδρύματα αυτά της υποχρεωτικής πώλησης των μετοχών που έχουν στην κατοχή τους. Η ενδεχόμενη υπεραξία δεν προκύπτει από μια κανονική συναλλαγή που αποφασίζει ο φορέας, αλλά από ένα ενδεχόμενο που προβλέπει ο νόμος: η εφαρμογή των κανονικών νομοθετικών κανόνων δεν θα δικαιολογείτο.
- (25) Τα μέτρα που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημεία 3 και 4, αφορούν αγαθά και συμμετοχές σε διαχειριστικές δραστηριότητες, οι οποίες μεταβιβάζονται στις τράπεζες βάσει του νόμου 218, της 30ής Ιουλίου 1990. Τη στιγμή της μετατροπής των δημοσίων τραπεζών σε ανώνυμες εταιρείες που περιέρχονται στην κατοχή τραπεζικών ιδρυμάτων, οι λειτουργικοί φορείς έχουν μεταβιβάσει τα περιουσιακά αυτά στοιχεία στις τράπεζες και όχι στα ιδρύματα, με σκοπό να αποφευχθεί η φορολόγηση της ανατίμησης των δραστηριοτήτων τους. Στην περίπτωση συμμετοχών στο κεφάλαιο της Banca d'Italia (Τράπεζας της Ιταλίας), η δυνατότητα μεταφοράς σε ιδρύματα δεν ήταν πρακτικά δυνατή. Βάσει του νόμου 141, της 7ης Μαρτίου 1938, τα νεοσταθμένα ιδρύματα δεν αποτελούσαν οργανισμούς που επιτρέπονταν να είναι μέτοχοι της Banca d'Italia. Με το διάταγμα 153/99 τροποποιήθηκαν οι κανόνες αυτοί και επετράπη στα ιδρύματα να κατέχουν μετοχές της Banca d'Italia.
- (26) Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, τα μέτρα που προβλέπονται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημεία 3 και 4, δεν συνεπάγονται χρήση δημοσίων πόρων. Η φορολογική διευκόλυνση δεν είναι αυτόματη, αλλά υπόκειται στην πραγματοποίηση ορισμένων πράξεων. Εάν στις πράξεις αυτές επιβάλτο φορολογία ενδεχομένως δεν θα πραγματοποιούνταν.
- (27) Υπάρχει ο ισχυρισμός ότι και τα μέτρα που προβλέπονται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημεία 3 και 4, εισάγουν παρέκκλιση από τους κανονικούς κανόνες μόνον υπό ορισμένες περιστάσεις. Οι αποσχίσεις ήδη τύγγαναν ουδετερότητας από φορολογική άποψη για όλες τις επιχειρήσεις όλων των τομέων, ενώ ορισμένοι έμμεσοι φόροι είχαν ήδη υπολογιστεί σταθερά για μια σειρά περιστάσεις.
- (28) Εξάλλου, τα μέτρα αυτά δεν παρέχουν κατ' ανάγκη οικονομικό πλεονέκτημα. Επιτρέπουν τη μεταβίβαση των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων στα ιδρύματα υπό συνθήκες φορολογικής ουδετερότητας, το οποίο σημαίνει ότι οι ενδεχόμενες υποτιμήσεις δεν παρέχουν δικαίωμα πίστωσης φόρου. Εξάλλου, η φορολογική ουδετερότητα δεν είναι φορολογική απαλλαγή: το φορολογικό βάρος μεταβιβάζεται στο νέο ιδιοκτήτη των περιουσιακών στοιχείων ο οποίος — στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το φορολογικό δίκαιο— θα πρέπει να καταβάλει φόρο επί του συνόλου των πραγματοποιηθεισών υπερτιμήσεων.
- (29) Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν τα μέτρα οδηγήσουν στην απαλλαγή από έναν φόρο που θα έπρεπε σε άλλη περίπτωση να καταβληθεί, η ιδιομορφία των συγκεκριμένων πράξεων δικαιολογεί ειδική φορολογική μεταχείριση. Δεν πρόκειται για κανονικές πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων, αλλά για πράξεις που διορθώνουν τα αποτελέσματα προηγούμενων μη ηθελημένων μεταφορών. Τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία θα έπρεπε να παραμείνουν στα ιδρύματα, αλλά εκχωρούνται προσωρινά στις αποδέκτριες επιχειρήσεις είτε λόγω φορολογικής υποχρέωσης (στην περίπτωση συμμετοχών στο κεφάλαιο της Banca d'Italia) είτε για την αποφυγή της καταβολής φόρων (στην περίπτωση διαχειριστικών αγαθών).
- (30) Τα μέτρα του νομοθετικού διατάγματος 153/99 δεν νοθεύουν τον ανταγωνισμό σε μια αγορά στην οποία πραγματοποιούνται συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Η εκχώρηση των συμμετοχών πρέπει να πραγματοποιείται χωρίς διακρίσεις και υπόκειται στον έλεγχο της εποπτικής αρχής. Η αρμόδια αρχή αξιολογεί το κατά πόσον η τιμή πώλησης είναι κατάλληλη με σκοπό τη διατήρηση της περιουσίας του ιδρύματος. Κατά συνέπεια, οι φορολογικές διευκολύνσεις υπέρ ιδρυμάτων δεν τροποποιούν τους όρους του ανταγωνισμού στην αγορά συμμετοχών.
- (31) Η φορολογική διευκόλυνση δεν μπορεί να αποβαίνει άμεσα ή έμμεσα προς όφελος οργανισμών διάφορων από το ίδιο το ίδρυμα ή από τις επιχειρήσεις διαχείρισης. Οι λειτουργικές επιχειρήσεις πρέπει να επιδιώκουν τους ίδιους κοινωνικούς στόχους με τα ιδρύματα και δεν λειτουργούν σύμφωνα με τα κανονικά κριτήρια της αγοράς. Δεν μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1. Εν πάση περιπτώσει, η δραστηριότητά τους περιορίζεται σε τοπικό επίπεδο: το 93,8 % των σχεδίων που χρηματοδοτούν τα ιδρύματα αυτά πραγματοποιούνται στην περιφέρεια όπου εδρεύει το ίδιο το ίδρυμα. Τα ιδρύματα ανταποκρίνονται σε απαιτήσεις που είναι τυπικά τοπικού χαρακτήρα και δεν θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν από φορείς των άλλων κρατών μελών. Εξάλλου, στους τομείς της επιστημονικής έρευνας, της παιδείας, της τέχνης, της συντήρησης και αξιοποίησης των αγαθών και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του περιβάλλοντος, της παιδείας και της πρόνοιας των ασθενέστερων κοινωνικών στρωμάτων, η παρουσία φορέων στην αγορά είναι περιορισμένη.

(7) ΕΕ L 195 της 29.7.1980, σ. 35· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2000/52/ΕΚ (ΕΕ L 193 της 29.7.2000, σ. 75).

(32) Στην αμφισβητούμενη υπόθεση ότι τα μέτρα αποτελούν κρατικές ενισχύσεις, αυτές θα πρέπει να κηρυχθούν ασυμβίβαστες με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Τα μέτρα δεν μεταβάλλουν τις συνθήκες των συναλλαγών κατά τρόπο που να αντίκειται προς το κοινό συμφέρον και προορίζονται για τη διευκόλυνση μιας διαδικασίας δηλαδή τη μείωση της παρουσίας του κράτους στην οικονομία, που σε πολλές περιπτώσεις έχει υποστηριχθεί και ενθαρρυνθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Η πειθαρχία των τραπεζικών ιδρυμάτων

(33) Τα τραπεζικά ιδρύματα υπόκεινται στην εποπτεία ειδικής αρχής. Η εποπτεία των ιδρυμάτων έχει ως στόχο τη διαπίστωση της τήρησης του νόμου και του καταστατικού, της υγιούς και συνεπούς διαχείρισης των ιδρυμάτων, της αποδοτικότητας των περιουσιακών στοιχείων και της πραγματικής προστασίας των πραγματικών ή ενδεχόμενων δικαιούχων. Για το σκοπό αυτό, η εποπτική αρχή μπορεί να εκδώσει διοικητικές διατάξεις που ορίζουν, ειδικότερα, κανόνες όσον αφορά τη διαχείριση της περιουσίας, τις επενδύσεις, τον προορισμό των εισοδημάτων και τον προϋπολογισμό. Σε περίπτωση σοβαρών και επαναλαμβανόμενων παρατυπιών όσον αφορά τη διαχείριση, η εποπτική αρχή μπορεί να διαλύσει τα όργανα του ιδρύματος και να ορίσει έναν έκτακτο επίτροπο. Σε περίπτωση που είναι αδύνατον να επιτευχθούν οι προβλεπόμενοι από το καταστατικό στόχοι, η αρχή αυτή μπορεί να αποφασίσει τη διάλυση του ιδρύματος. Όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι η εποπτική αρχή μπορεί να προβεί σε εκκαθάριση της περιουσίας του ιδρύματος⁽⁸⁾. Τέλος, η εποπτική αρχή έχει εξουσίες για την επιχείρηση διαμερισμού των πλειοψηφικών συμμετοχών.

(34) Τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν άδεια να λειτουργούν μόνο στους καλούμενους «αποδεκτούς τομείς». Ο κατάλογος των αποδεκτών τομέων περιλαμβάνεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο γ) α) του νομοθετικού διατάγματος 153, της 17ης Μαΐου 1999 (διάταγμα 153/99), όπως τροποποιήθηκε από το νόμο 448, της 28ης Δεκεμβρίου 2001 (νόμο 448/01)⁽⁹⁾. Οι τομείς αυτοί υποδιαιρούνται σε τέσσερα μεγάλα πεδία: 1) προστασία και ανάπτυξη του ατόμου· 2) κοινωνική ασφάλεια· 3) επιστημονική έρευνα και τεχνολογία, προστασία του περιβάλλοντος· 4) τέχνη, προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και προώθηση πολιτιστικών δραστη-

ριοτήτων⁽¹⁰⁾. Ωστόσο, τα τραπεζικά ιδρύματα υποχρεούνται να συγκεντρώνουν τη δραστηριότητά τους στους «σημαντικούς τομείς». Ως «σημαντικοί τομείς» νοούνται οι «αποδεκτοί τομείς» στους οποίους κάθε ίδρυμα επιλέγει συγκεκριμένα να δράσει. Τα ιδρύματα πρέπει να επιλέξουν μέχρι τρεις σημαντικούς τομείς κάθε τριετία. Οι σημαντικοί τομείς συνιστούν το προνομιούχο πλαίσιο δραστηριότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων, τα οποία πρέπει να προορίζουν για τους τομείς αυτούς τουλάχιστον το 50 % των ετησίων εισοδημάτων τους.

(35) Οι «σημαντικοί τομείς» καθορίζουν και το πλαίσιο στο οποίο τα τραπεζικά ιδρύματα επιτρέπεται να ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και να έχουν ελέγχουσα συμμετοχή σε εμπορικές επιχειρήσεις. Στο άρθρο 3 πρώτη περίπτωση του διατάγματος 153/99 ορίζεται ότι τα τραπεζικά ιδρύματα μπορούν να πραγματοποιούν επιχειρηματική δραστηριότητα μόνο αν αυτή είναι άμεσα διαχειριστική για την επίτευξη των καταστατικών στόχων και αποκλειστικά στους σημαντικούς τομείς. Στο άρθρο 3 παράγραφος 1 δεύτερη περίπτωση ορίζεται ότι τα τραπεζικά ιδρύματα δεν μπορούν να χρηματοδοτήσουν ή να επιδοτήσουν άμεσα ή έμμεσα οργανισμούς ή επιχειρήσεις οιαδήποτε άλλου είδους.

(36) Η ελέγχουσα συμμετοχή σε άλλες επιχειρήσεις πρέπει ή να έχει εκχωρηθεί ή να έχει διαχωριστεί. Στο άρθρο 6 του διατάγματος 153/99 ορίζεται ότι ο έλεγχος εξακολουθεί να υπάρχει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2359 πρώτη και δεύτερη περίπτωση του αστικού κώδικα. Ως εκ τούτου, τούτο ισχύει όταν το ίδρυμα:

α) βάσει συμφωνιών οιαδήποτε είδους που έχουν συναφθεί με άλλους εταίρους, έχει δικαίωμα να διορίσει την πλειοψηφία των διοικούντων, δηλαδή διαθέτει την πλειοψηφία των ψήφων στην τακτική συνέλευση·

β) έχει δικαίωμα, βάσει συμφωνιών οιαδήποτε είδους που συνάπτονται με άλλους εταίρους, να υποβάλει στην έγκρισή τους το διορισμό ή την ανάκληση της πλειοψηφίας των διοικούντων·

γ) χάρη σε σχέσεις οικονομικής και οργανωτικής φύσης, είναι σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που περιλαμβάνονται στα στοιχεία α) και β).

Εξάλλου, ο νόμος 448/01 ορίζει ότι μία τραπεζική εταιρεία θεωρείται ελεγχόμενη από ίδρυμα και όταν ο έλεγχος επιπτε, άμεσα ή έμμεσα, σε περισσότερα ιδρύματα, ανεξάρτητα από τον τρόπο που αυτό καθορίζεται.

⁽⁸⁾ Η εκκαθάριση της περιουσίας αποτελεί μια ειδική διαδικασία εκκαθάρισης όπου αποκλείεται η εφαρμογή των κανονικών κανόνων του πτωχευτικού δικαίου.

⁽⁹⁾ Με το νόμο 448/01 εισάγεται η διάκριση μεταξύ «αποδεκτών» και «σημαντικών» τομέων. Αρχικά, στο διάταγμα 153/99 προβλέπονταν μόνο οι «σημαντικοί τομείς», που ορίζονται γενικότερα ως εκείνοι της επιστημονικής έρευνας, της παιδείας, της τέχνης, της συντήρησης και αξιοποίησης των πολιτιστικών αγαθών και δραστηριοτήτων, καθώς και του περιβάλλοντος, της υγείας και της πρόνοιας υπέρ των ασθενών κοινωνικών στρωμάτων. Η διαφορά μεταξύ της προηγούμενης ρύθμισης και της σημερινής είναι ότι οι νέες διατάξεις τείνουν να υποχρεώσουν τα τραπεζικά ιδρύματα να καθορίσουν με μεγαλύτερη ακρίβεια τον τομέα των δραστηριοτήτων τους. Εξάλλου, μπορεί να επιλεγούν ως «σημαντικοί τομείς» ορισμένοι νέοι τομείς δραστηριότητας.

⁽¹⁰⁾ Στο πεδίο της προστασίας και της ανάπτυξης του ατόμου, ο νόμος απαριθμεί τα εξής: οικογένεια και συναφείς αξίες, ανάπτυξη και διαμόρφωση της νεολαίας, εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης και της αγοράς εκδοτικού υλικού για τα σχολεία, εθελοντική φιλανθρωπική και κοινωνική δράση, θρησκεία και πνευματική ανάπτυξη, παροχή βοήθειας στους γέροντες, πολιτικά δικαιώματα. Το πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης περιλαμβάνει: πρόληψη της εγκληματικότητας και δημόσια ασφάλεια, ασφάλεια των τροφίμων και ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, τοπική ανάπτυξη και τοπικές εργατικές κατοικίες, προστασία των καταναλωτών, δημόσια υγεία, πρόληψη ιατρική και ιατρική αποκατάστασης, αθλητικές δραστηριότητες, πρόληψη και απεξάρτηση από τα ναρκωτικά, παθολογία και ψυχικές και νοητικές διαταραχές.

(37) Όσον αφορά ιδιαίτερα τις συμμετοχές σε τράπεζες, τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν την άδεια να τις διατηρήσουν για τετραετή χρονική περίοδο από την έναρξη ισχύος του διατάγματος 153/99. Ο νόμος 448/01 ορίζει πλέον ότι τα τραπεζικά ιδρύματα μπορούν να διατηρήσουν την ελέγχουσα συμμετοχή τους για περίοδο πέραν των τριών ετών υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή σε αποδέκτριες τραπεζικές εταιρείες ανατίθεται σε μία ανεξάρτητη εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (società di gestione del risparmio, SGR). Η εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων θα ασκήσει για λογαριασμό της όλα τα δικαιώματα που έχουν οι μέτοχοι, εκτός από τις αποφάσεις στις έκτακτες συνελεύσεις (δηλαδή εκείνες που συγκαλούνται για την έγκριση διαρθρωτικών τροποποιήσεων). Η εποπτική αρχή καλείται να υπαγορεύσει τις κατάλληλες διατάξεις για να εξασφαλίσει το ότι η επιλογή της εταιρείας διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με κριτήρια διαφανή και δίκαια και θα αποφευχθεί η σύγκρουση συμφερόντων.

(38) Όσον αφορά τις άλλες μη επιτραπεύσιμες ελέγχουσες συμμετοχές, για αυτές θα πρέπει να δοθεί παραίτηση εντός της προθεσμίας που έχουν καθορίσει οι εποπτεύουσες αρχές και εν πάση περιπτώσει, όχι μετά από τέσσερα έτη από την έναρξη ισχύος του διατάγματος 153/99. Όταν τα ιδρύματα δεν τηρούν τις προαναφερθείσες προθεσμίες, η εποπτεύουσα αρχή προβλέπει άμεσα την παραίτηση από την ελέγχουσα συμμετοχή, ακόμα και μέσω του αρμόδιου επιτρόπου.

(39) Τα μέλη των κοινωνικών οργανισμών και οι διευθύνοντες των τραπεζικών ιδρυμάτων πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα εχέγγυα εντιμότητας και επαγγελματικότητας. Τα εχέγγυα αυτά καθορίζονται από τις εποπτικές αρχές και νοούνται ως εχέγγυα πείρας και ήθους που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων προσανατολισμού, διοίκησης, διεύθυνσης και ελέγχου οργανισμού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Τα τραπεζικά ιδρύματα δεν μπορούν να καταναίμουν ποσοστά κέρδους στα μέλη των κοινωνικών φορέων, στους διευθύνοντες και στους υπαλλήλους τους. Ο νόμος 448/01 ορίζει ότι τα μέλη των κοινωνικών φορέων και οι επικεφαλής τους δεν μπορούν να ασκούν καθήκοντα διοίκησης, διεύθυνσης ή ελέγχου στην αποδέκτρια τραπεζική εταιρεία ή σε άλλες εταιρείες που λειτουργούν στον χρηματοπιστωτικό ή ασφαλιστικό τομέα. Το διάταγμα 153/99, στην αρχική του διατύπωση, απαγόρευε απλώς στα μέλη του διοικητικού οργάνου να αναλαμβάνουν καθήκοντα στην αποδέκτρια τραπεζική εταιρεία.

(40) Η περιουσία των ιδρυμάτων συνδέεται πλήρως με την επιδίωξη των προβλεπόμενων από το καταστατικό τους στόχων και αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης συνεπούς με τη φύση των ιδρυμάτων ως οργανισμών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της

διαφάνειας και της δεοντολογίας. Κατά τη διαχείριση της περιουσίας, τα ιδρύματα πρέπει να τηρούν κριτήρια σύνεσης έναντι του επιχειρηματικού κινδύνου, κατά τρόπο ώστε να διατηρείται η αξία και να επιτυγχάνεται κατάλληλη αποδοτικότητα. Εξάλλου τα τραπεζικά ιδρύματα υποχρεούνται να διαφοροποιούν τις επενδύσεις τους με σκοπό να αποφεύγεται ο επιχειρηματικός κίνδυνος που προκύπτει από τη συκέντρωση των επενδύσεων και να επενδύουν τα περιουσιακά τους στοιχεία κατά τρόπο συνεπή με τους θεσμικούς τους στόχους και ειδικότερα με την ανάπτυξη στο πεδίο στο οποίο λειτουργούν.

(41) Στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του διατάγματος 153/99, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο 448/01, ορίζεται ότι οι τοπικοί οργανισμοί πρέπει να διορίζουν την πλειοψηφία των μελών του διευθυντικού οργάνου των ιδρυμάτων.

Οικονομική δραστηριότητα

(42) Εν κατακλείδι, η δραστηριότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων συνίσταται στο να προορίζουν το εισόδημα που αποκομίζουν από την περιουσία τους για την προώθηση κοινωφελών σκοπών. Η δραστηριότητα αυτή παρουσιάζει τέσσερις κύριες πτυχές: i) τη διαχείριση και την επένδυση των περιουσιακών στοιχείων· ii) τη συνεισφορά σε οργανισμούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που λειτουργούν στον κοινωνικό τομέα· iii) την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων στον κοινωνικό τομέα και iv) τον έλεγχο των «επιχειρήσεων διαχείρισης».

Διαχείριση και επενδύσεις της περιουσίας

(43) Όσον αφορά την πρώτη δραστηριότητα, στο διάταγμα 153/99 ορίζεται ότι η περιουσία του ιδρύματος συνδέεται πλήρως με την επιδίωξη των στόχων που προβλέπει το καταστατικό του. Το ίδρυμα πρέπει να επενδύει την περιουσία του επιδιώκοντας κατάλληλη αποδοτικότητα, αλλά τηρώντας κριτήρια σύνεσης έναντι του επιχειρηματικού κινδύνου κατά τρόπο ώστε να διατηρεί την αξία της⁽¹⁾. Τα ιδρύματα δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν την περιουσία τους για να αποκτήσουν τον έλεγχο εμπορικών επιχειρήσεων: με το διάταγμα 153/99 εισάγονται ειδικές σχετικές ρήτρες διασφάλισης (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 36 και 39). Με το νόμο 448/01 ενισχύονται περισσότερο οι εν λόγω ρήτρες διασφάλισης όσον αφορά τις τράπεζες, με ρητό αποκλεισμό της δυνατότητας του από κοινού ελέγχου και με επέκταση του πεδίου απαγόρευσης της συσώρευσης καθηκόντων. Με το νόμο 448/01 ενισχύεται ως εκ τούτου ο διαχωρισμός μεταξύ των ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Έτσι, με το νόμο αυτό διαλευκαίνονται οι αμφιβολίες που είχαν εκφραστεί όσον αφορά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

⁽¹⁾ Με το νόμο αριθ. 448 της 28ης Δεκεμβρίου 2001, προστίθεται ότι η περιουσία πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης συνεπούς με τη φύση των ιδρυμάτων ως οργανισμών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που λειτουργούν σύμφωνα με αρχές διαφάνειας και δεοντολογίας.

(44) Η διαχείριση της περιουσίας των ιδρυμάτων —εάν την προβλέπει το ίδιο το ίδρυμα⁽¹²⁾— δεν επιτρέπει την παροχή υπηρεσίας στην αγορά. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου περί ΦΠΑ, μια εταιρεία χαρτοφυλακίου της οποίας μόνος στόχος είναι η αγορά συμμετοχών σε άλλες επιχειρήσεις, χωρίς να παρεμβαίνει άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση των επιχειρήσεων αυτών, εκτός από τα δικαιώματα που έχει υπό την ιδιότητά της του μετόχου, δεν ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Τα πράγματα είναι διαφορετικά εάν η συμμετοχή συνοδεύεται από άμεση ή έμμεση παρέμβαση στη διαχείριση των επιχειρήσεων στις οποίες έχει αποκτηθεί συμμετοχή, με εξαίρεση τα δικαιώματα που αφορούν την ίδια την εταιρεία χαρτοφυλακίου ως μέτοχο. Μια παρέμβαση του είδους αυτού στη διαχείριση των ελεγχόμενων επιχειρήσεων πρέπει να θεωρηθεί ως οικονομική δραστηριότητα στο μέτρο που συνεπάγεται συμμετοχή σε δραστηριότητα εκχώρησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών⁽¹³⁾. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αρχές αυτές έχουν σημασία για να καθοριστεί κατά πόσο τα ιδρύματα ασκούν οικονομική δραστηριότητα και μπορεί ως εκ τούτου να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1.

(45) Εξάλλου, η διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αυτόνομη δραστηριότητα διάφορη από εκείνη του προορισμού των εσόδων στην προώθηση κοινωφελούς δραστηριότητας. Τα κέρδη που προκύπτουν από τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων δεν μπορούν να καταναλωθούν στα μέλη και τους εταίρους του ιδρύματος, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για την παροχή συνεισφοράς. Κατά συνέπεια, η εσωτερική διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «οικονομική δραστηριότητα» αφεαυτής, αλλά εξετάζεται στο πλαίσιο της συνολικής δραστηριότητας των ιδρυμάτων.

Η παροχή συνεισφοράς σε οργανισμούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα κοινωφελούς σκοπού

(46) Τα έσοδα που τα ιδρύματα αποκομίζουν από τα περιουσιακά τους στοιχεία χρησιμοποιούν για τη παροχή συνεισφοράς σε οργανισμούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς που αναφέρει ο νόμος (βλέπε αιτιολογική σκέψη 34). Το διάταγμα 153/99 απαγορεύει ρητά την άσκηση τραπεζικής δραστηριότητας, τα δε ιδρύματα δεν μπορούν να λάβουν κανενός είδους αντιστάθμισμα για τη συνεισφορά τους. Χρησιμοποιώντας ορισμένες εκφράσεις που χρησιμοποίησε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση Roucet και Pistre (βλέπε αιτιολογική σκέψη 19), θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι αυτό το είδος δραστηριότητας «αφορά λειτουργία αποκλειστικά κοινωνικού χαρακτήρα», «στηρίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης» και «δεν αποσκοπεί στο κέρδος». Μπορεί εξάλλου να επισημανθεί ότι η διανομή των κερδών από μέρους των ιδρυμάτων δεν έχει καμία σχέση με τα ενδεχόμενα οφέλη

των οποίων μπορούν να τύχουν τα ιδρύματα αυτά: τα ιδρύματα δεν λειτουργούν βάσει των κανονικών κριτηρίων της αγοράς ούτε υπάρχει αγορά για το συγκεκριμένο είδος δραστηριότητας.

(47) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κρίνει ότι η δραστηριότητα διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων και η χρησιμοποίηση του εισοδήματος που προκύπτει για τη συνεισφορά σε πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα κοινωνικού σκοπού δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα και δεν χαρακτηρίζει άρα τα ιδρύματα ως επιχειρήσεις βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

Η άσκηση δραστηριότητας στον κοινωνικό τομέα και ο έλεγχος των «επιχειρήσεων διαχείρισης»

(48) Τα τραπεζικά ιδρύματα δεν δικαιούνται να έχουν ελέγχουσες συμμετοχές σε επιχειρήσεις ούτε μπορούν να χρηματοδοτήσουν επ' ουδενί εμπορικές δραστηριότητες εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος. Πρόκειται για περιπτώσεις ιδρυμάτων που ασκούν άμεσα δραστηριότητα στους «σημαντικούς τομείς» ή ελέγχουν οργανισμούς που λειτουργούν στους τομείς αυτούς (τις καλούμενες «επιχειρήσεις διαχείρισης»). Εν πάση περιπτώσει ούτε τα ιδρύματα ούτε οι λειτουργικές επιχειρήσεις μπορούν να επιδιώκουν κερδοσκοπικούς στόχους.

(49) Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον η δραστηριότητα στους τομείς που αναφέρει ο νόμος μπορούν να θεωρηθούν «οικονομικές δραστηριότητες», υπενθυμίζεται ότι, βάσει της πάγιας νομολογίας «η έννοια της επιχείρησης περιλαμβάνει κάθε οργανισμό που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του οργανισμού αυτού και από τις λεπτομέρειες χρηματοδότησής του ... αποτελεί δε οικονομική δραστηριότητα κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε μία συγκεκριμένη αγορά»⁽¹⁴⁾. Το Δικαστήριο δήλωσε εξάλλου στην περίπτωση ενός κλαδικού ταμείου συντάξεων, ότι η απουσία κερδοσκοπικού στόχου, η επιδίωξη κοινωνικού στόχου, τα στοιχεία αλληλεγγύης ή οι περιορισμοί ή οι έλεγχοι των επενδύσεων δεν εμποδίζουν να θεωρηθεί η δραστηριότητα που ασκεί το ταμείο ως οικονομική δραστηριότητα⁽¹⁵⁾. Για να θεωρηθεί ότι μια δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών είναι μη οικονομική πρέπει να αποκλείεται η ύπαρξη αγοράς ανάλογων αγαθών ή υπηρεσιών. Στο μεγαλύτερο μέρος των τομέων που αναφέρει ο νόμος —παιδεία, πολιτισμός, υγεία, διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς, επιστημονική έρευνα και παροχή βοήθειας σε ασθενή κοινωνικά στρώματα— είναι δυνατόν να υπάρξουν φορείς που ασκούν ανάλογη δραστηριότητα κερδοσκοπικά. Αντίθετα με τη δραστηριότητα της παροχής μη επιστρεφόμενης συνεισφοράς, για την οποία δεν υπάρχει «αγορά», η

⁽¹²⁾ Ο νόμος 448 της 28ης Δεκεμβρίου 2001, παρέχει στα ιδρύματα τη δυνατότητα να αναθέσουν τη συμμετοχή τους στην αποδέκτρια τραπεζική εταιρεία σε μια εξωτερική εταιρεία ειδικευμένη στη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων (Società di gestione del risparmio — SGR). Έτσι τα ιδρύματα μπορούν να αναβάλουν για τρία έτη την εκχώρηση της ελέγχουσας συμμετοχής τους στις τράπεζες. Το ίδρυμα δεν μπορεί να παρεμβεί στη διαχείριση της περιουσίας του. Όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων του ως μετόχου, το ίδρυμα μπορεί μόνο να δώσει οδηγίες για τις αποφάσεις της έκτακτης συνέλευσης στις περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 2365 του αστικού κώδικα.

⁽¹³⁾ Βλέπε υπόθεση C-60/90, Polysar Investments Netherlands κατά Inspecteur der Invoerrechten (Συλλογή 1991, σ. I-3111)· υπόθεση C-333/91, Sofitam (Συλλογή 1993, σ. I-3513)· υπόθεση C-142/99 Floridienne και Berginvest (Συλλογή 2000, σ. I-9567).

⁽¹⁴⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Ιουνίου 1998 στην υπόθεση C-35/96, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας (Συλλογή 1998, σ. I-3851, αιτιολογική σκέψη 36).

⁽¹⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, στις συνεδικασθείσες υποθέσεις C-115/97 έως C-117/97, Brentjens' Handelsonderneming BV κατά Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen (Συλλογή 1999, σ. I-6025, αιτιολογικές σκέψεις 85 και 86).

δραστηριότητας παροχή νοσοκομειακών υπηρεσιών, η δραστηριότητα μιας αίδουσας τέχνης ή ενός πρακτορείου προστασίας ατόμων συνεπάγονται οικονομικές δραστηριότητες. Στις αγορές αυτές η άμεση παρουσία των ιδρυμάτων ή η δυνατότητα που αυτές έχουν να ελέγξουν επιχειρήσεις είναι δυνάμει σε θέση να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, η δε δραστηριότητά τους δεν μπορεί να απαλλαγεί εξ ολοκλήρου από τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού.

- (50) Τούτο σημαίνει ότι όλες οι δραστηριότητες που ασκούνται στους «σημαντικούς τομείς» είναι «οικονομικού χαρακτήρα». Ανάλογα, ορισμένες δραστηριότητες —παρότι είναι «οικονομικές»— μπορεί να μην επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Η ακριβής αξιολόγηση των δραστηριοτήτων αυτών με σκοπό τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων μπορεί να καθοριστεί μόνο κατά περίπτωση.
- (51) Επισημαίνεται ότι οι ιταλικές αρχές δήλωσαν ότι μέχρι στιγμής κανένα από τα ιδρύματα δεν έχει χρησιμοποιήσει την προβλεπόμενη από το νόμο δυνατότητα να ασκήσει άμεση οικονομική δραστηριότητα στους «σημαντικούς τομείς»⁽¹⁶⁾. Προκύπτει, ως εκ τούτου, ότι κανένα από τα ιδρύματα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «επιχείρηση» βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 λόγω των δραστηριοτήτων που ασκεί άμεσα στους «σημαντικούς τομείς». Όταν τα ιδρύματα ασκήσουν τέτοια δραστηριότητα, το διάταγμα 153/99 άρθρο 9 παράγραφος 3 τα υποχρεώνει να τηρούν χωριστή λογιστική.
- (52) Όσον αφορά τη δυνατότητα να αποκτήσουν τον έλεγχο των λειτουργικών επιχειρήσεων, ο έλεγχος αυτός δεν παρέχει στα ιδρύματα την ιδιότητα επιχειρήσεων στο μέτρο που δεν συνεπάγεται άμεση συμμετοχή των ιδίων των ιδρυμάτων στη δραστηριότητα της ελεγχόμενης επιχείρησης. Μεταξύ των ιδρυμάτων και των «επιχειρήσεων διαχείρισης» που τα ιδρύματα έχουν την άδεια να ελέγχουν απαγορεύεται ο νομικός διαχωρισμός πέραν από την τήρηση της χωριστής λογιστικής.
- (53) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κρίνει ότι τα τραπεζικά ιδρύματα που δεν παρεμβαίνουν άμεσα στη δραστηριότητα των «σημαντικών τομέων» δεν αποτελούν επιχειρήσεις βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1. Τα ιδρύματα θεωρούνται αντίθετα επιχειρήσεις όταν παρεμβαίνουν άμεσα στη δραστηριότητα ακόμα και των «σημαντικών τομέων», που είναι οικονομικού χαρακτήρα.
- (54) Τα στοιχεία που παρέσχον οι ιταλικές αρχές σχετικά με το θέμα της απουσίας άμεσης δραστηριότητας των ιδρυμάτων στους «σημαντικούς τομείς» οδήγησε για το λόγο αυτό την Επιτροπή να αναθεωρήσει την προκαταρκτική της θέση, η οποία εξεφράσθη στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των ιδρυμάτων ως επιχειρήσεων.

Ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων ενίσχυσης

- (55) Όταν τα ιδρύματα παρεμβαίνουν άμεσα σε οικονομική δραστηριότητα —ακόμα και αν αυτό πραγματοποιείται στους «σημαντικούς τομείς»— στην οποία υπάρχουν συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, οποιαδήποτε φορολογική διευκόλυνση που μπορεί να αποβεί προς όφελος των

ιδρυμάτων αυτών μπορεί να αποτελέσει κρατική ενίσχυση και πρέπει, ως εκ τούτου, να ανακοινωθεί βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3.

- (56) Ανάλογα, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των μελών του διευθυντικού οργάνου των ιδρυμάτων, διορίζονται από τις τοπικές αρχές (βλέπε αιτιολογική σκέψη 41), τα ιδρύματα θεωρούνται ως οργανισμοί που υπόκεινται στον δημόσιο έλεγχο. Οι δημόσιες αρχές ελέγχουν τους πόρους τους και τη χρήση αυτών. Κατά συνέπεια, κάθε φορά που τα ιδρύματα συνεισφέρουν πόρους ή άλλη μορφή στήριξης σε επιχειρήσεις —ακόμα και στους «σημαντικούς τομείς»— αυτή η συνεισφορά μπορεί να αποτελέσει κρατική ενίσχυση στο μέτρο που νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να ανακοινώνονται βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 3.

Άλλες αποδέκτριες εταιρείες που έχουν ιδρυθεί βάσει του νόμου 218 της 30ής Ιουλίου 1990

- (57) Με το διάταγμα 153/99 παρέχονται οι φορολογικές διευκολύνσεις που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημεία 2 και 3 στις αποδέκτριες εταιρείες —οι οποίες έχουν ιδρυθεί βάσει του νόμου 218, της 30ής Ιουλίου 1990— στις οποίες τα ιδρύματα έχουν χορηγήσει τη συμμετοχή τους σε τραπεζικές εταιρείες. Όταν οι εταιρείες αυτές ασκούν τραπεζική δραστηριότητα, αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης και εφαρμόζεται σε αυτές η απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2001 στην υπόθεση C 54/A/2000/EK. Ωστόσο στο διάταγμα 153/99 άρθρο 16 παράγραφος 6 προβλέπεται ρητά η περίπτωση των αποδεκτριών εταιρειών που δεν ασκούν τραπεζική δραστηριότητα και βρίσκονται στην πλήρη κατοχή ιδρυμάτων. Στο μέτρο που οι εταιρείες αυτές περιορίζονται στη διαχείριση των οικονομικών περιουσιακών στοιχείων των ιδρυμάτων, δεν παρέχουν καμία υπηρεσία σε τρίτους και βρίσκονται στην πλήρη κατοχή των ιδρυμάτων αυτών, οι φορολογικές διευκολύνσεις που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημεία 2 και 3 καταλήγουν οριστικά προς όφελος των ιδρυμάτων. Εάν τα ιδρύματα που έχουν την κυριότητα των συγκεκριμένων αποδεκτριών εταιρειών δεν είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα μέτρα που προβλέπονται στην αιτιολογική σκέψη 5 σημεία 2 και 3 δεν παρέχουν πλεονέκτημα σε καμία επιχείρηση.
- (58) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κρίνει ότι οι φορολογικές διευκολύνσεις που παρέχονται από το άρθρο 13 και το άρθρο 16 του διατάγματος 153/99 στις αποδέκτριες εταιρείες που δεν ασκούν τραπεζική δραστηριότητα και οι οποίες βρίσκονται στην πλήρη κατοχή ιδρυμάτων δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- (59) Η Επιτροπή κρίνει ότι η δραστηριότητα διαχείρισης της ίδιας περιουσίας και χρησιμοποίησης του εισοδήματος που προκύπτει για την χορήγηση συνεισφορών σε οργανισμούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δρουν για κοινωφελείς σκοπούς δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα και δεν χαρακτηρίζεται ως εκ τούτου τα ιδρύματα ως επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

⁽¹⁶⁾ Επιστολή της 16ης Ιανουαρίου 2001, σε απάντηση της επιστολής της Επιτροπής, της 25ης Οκτωβρίου 2000, με την οποία ενημέρωνε την ιταλική κυβέρνηση για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.

- (60) Οι ιταλικές αρχές δήλωσαν ότι κανένα ίδρυμα δεν ασκεί άμεσα οικονομική δραστηριότητα στους τομείς στους οποίους ο νόμος του παρέχει τη δυνατότητα αυτή.
- (61) Κατά συνέπεια, τα μέτρα που αφορούν τα ιδρύματα και θεσπίζονται με το διάταγμα 153/99 άρθρο 12 παράγραφος 2, άρθρο 13, άρθρο 16 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 27 παράγραφος 2, δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις δεδομένου ότι δεν αφορούν επιχειρήσεις βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.
- (62) Τα μέτρα που αφορούν τις αποδέκτριες επιχειρήσεις οι οποίες δεν ασκούν τραπεζική δραστηριότητα, δεν παρέχουν κανενός είδους υπηρεσία σε τρίτους και βρίσκονται υπό την πλήρη κατοχή ιδρυμάτων, και θεσπίζονται με το διάταγμα 153/99 άρθρο 13, άρθρο 16 παράγραφος 6 και άρθρο 17, δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις δεδομένου ότι δεν εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1.
- (63) Όταν τα ιδρύματα παρεμβαίνουν άμεσα σε οικονομική δραστηριότητα στην οποία προβλέπονται συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών —ακόμα και σε τομείς στους οποίους ο νόμος παρέχει τη δυνατότητα αυτή— οποιαδήποτε φορολογική διευκόλυνση που μπορεί να αποβεί προς όφελος των ιδρυμάτων αυτών μπορεί να αποτελέσει κρατική ενίσχυση και θα πρέπει ως εκ τούτου να ανακοινωθεί βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3. Κατ' αναλογία, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των μελών του διευθυντικού οργάνου των ιδρυμάτων ορίζεται από τοπικούς φορείς, οι δημόσιες αρχές ελέγχουν τα έσοδα των ιδρυμάτων αυτών και τη χρήση τους. Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε χορήγηση από μέρους των ιδρυμάτων πόρων ή άλλης μορφής στήριξης σε επιχειρήσεις μπορεί να αποτελέσει κρατική ενίσχυση δεδομένου ότι νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να ανακοινώνονται βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 3. Τέλος, εάν οι αποδέκτριες εταιρείες παρέχουν υπηρεσίες σε τρίτους, οποιαδήποτε φορολογική διευκόλυνση από την οποία αυτές επωφελούνται μπορεί να αποτελέσει κρατική ενίσχυση και πρέπει ως εκ τούτου να ανακοινώνεται βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 3,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Τα μέτρα τα οποία εφάρμοσε η Ιταλία βάσει του νομοθετικού διατάγματος 153, της 17ης Μαΐου 1999, άρθρο 12 παράγραφος 2, άρθρο 13, άρθρο 16 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 27 παρά-

γραφος 2, τα οποία αφορούν ιδρύματα που δεν ασκούν άμεσα δραστηριότητα στους τομείς που περιλαμβάνονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο γ) α του εν λόγω διατάγματος όπως τροποποιήθηκε από το νόμο 448, της 28ης Δεκεμβρίου 2001, δεν αποτελούν ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 2

Το μέτρο που η Ιταλία εφάρμοσε βάσει του νομοθετικού διατάγματος 153, της 17ης Μαΐου 1999, άρθρο 13, άρθρο 16 παράγραφος 6 και άρθρο 17, που εφαρμόζεται στις αποδέκτριες εταιρείες που δεν ασκούν τραπεζική δραστηριότητα, δεν παρέχουν κανενός είδους υπηρεσίες σε τρίτους και βρίσκονται στην πλήρη κατοχή ιδρυμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 1 της παρούσας απόφασης, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 3

Όταν τα ιδρύματα παρεμβαίνουν άμεσα σε οικονομική δραστηριότητα όπου υπάρχουν συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών, ακόμα και σε τομείς στους οποίους ο νόμος προβλέπει τη δυνατότητα αυτή — οποιαδήποτε φορολογική διευκόλυνση που μπορεί να αποβεί προς όφελος των δραστηριοτήτων αυτών δυνατόν να αποτελεί κρατική ενίσχυση και πρέπει να ανακοινώνεται βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Όταν το μεγαλύτερο τμήμα των μελών του διευθυντικού οργάνου των ιδρυμάτων ορίζεται από τοπικούς φορείς, η χορήγηση σε επιχειρήσεις πόρων ή άλλων μορφών στήριξης μπορεί να αποτελεί κρατική ενίσχυση και πρέπει ως εκ τούτου να ανακοινώνεται βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Όταν οι αποδέκτριες εταιρείες παρέχουν υπηρεσίες σε τρίτους, οποιαδήποτε φορολογική διευκόλυνση της οποίας τυγχάνουν μπορεί να αποτελέσει κρατική ενίσχυση και πρέπει να ανακοινώνεται βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 22 Αυγούστου 2002.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής